

Archeologisch vooronderzoek Lier – Mechelsesteenweg 34-36

Jordi Bruggeman, Natasja Reyns en Bénédicte Cléda

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba 256

Aard onderzoek: Prospectie

Vergunningsnummer: 2015/015

Naam aanvrager: Jordi Bruggeman

Naam site: Lier – Mechelsesteenweg 34-36

Opdrachtgever: Verbo nv, Otterstraat 38 bus 1, 2300 TURNHOUT

Administratief toezicht: Dirk Pauwels, agentschap Onroerend Erfgoed, Anna Bijnsgebouw,
Lange Kievitstraat 111-113 bus 53, 2018 ANTWERPEN

Rapportage: All-Archeo bvba

All-Archeo bvba

Laagstraat 12

9140 Temse

info@all-archeo .be

0478 36 57 07

0498 15 84 40

D/2015/12.807/5

© All-Archeo bvba, 2015

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek. De aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegde gezag, zijnde het agentschap Onroerend Erfgoed.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING.....	5
2 ADMINISTRATIEVE FICHE.....	7
3 PROJECTGEGEVENS EN AFBAKENING ONDERZOEK.....	9
3.1 Afbakening studiegebied.....	9
3.2 Onderzoeksopdracht.....	10
4 BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE.....	13
4.1 Landschappelijke context.....	13
4.1.1 Topografie.....	13
4.1.2 Hydrografie.....	13
4.1.3 Bodem.....	14
4.2 Beschrijving gekende waarden.....	15
4.2.1 Historische gegevens.....	15
4.2.2 Archeologische voorkennis.....	16
5 RESULTATEN TERREINONDERZOEK.....	19
5.1 Toegepaste methoden & technieken.....	19
5.2 Bespreking sporen.....	23
5.2.1 Greppels.....	23
5.2.2 Kuilen.....	24
5.2.3 Paalsporen.....	26
5.2.4 Muurresten.....	26
5.2.5 Overige sporen	27
6 ANTWOORD ONDERZOEKSVRAGEN.....	29
7 BIBLIOGRAFIE.....	33
7.1 Publicaties.....	33
7.2 Websites.....	33
8 BIJLAGEN.....	35
8.1 Lijst van afkortingen.....	35
8.2 Glossarium.....	35
8.3 Archeologische periodes.....	35
8.4 Plannen en tekeningen.....	35
8.5 Harrismatrix.....	36
8.6 Sporenlijst.....	37
8.7 Murenlijst.....	39
8.8 Vondstenlijst.....	39
8.9 CD-rom.....	39

1 Inleiding

Op het terrein zal een woonproject met 120 appartementen en ondergrondse garages gerealiseerd worden. Naar aanleiding van deze plannen werd voorafgaand een prospectie met ingreep in de bodem geadviseerd door het agentschap Onroerend Erfgoed. Het doel van deze prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein.

Het terreinwerk werd uitgevoerd op 5 en 6 februari 2015, onder leiding van Jordi Bruggeman. De bedoeling van het onderzoek was om binnen het plangebied archeologisch erfgoed te karteren en het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed te lokaliseren, te interpreteren en te waarderen. Op die manier kan advies uitgebracht worden over eventuele vervolgstappen met betrekking tot het archeologisch vrijgeven van het plangebied en het definiëren van eventuele sites die verder onderzocht dienen te worden.

De eindbeslissing over het vrijgeven van de gronden en/of archeologisch vervolgonderzoek ligt bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

2 Administratieve fiche

Administratieve gegevens	
<i>Naam van de opdrachtgever</i>	Verbo nv
<i>Naam van de uitvoerder</i>	All-Archeo bvba
<i>Naam van de vergunninghouder</i>	Jordi Bruggeman
<i>Beheer en plaats van de geregistreerde data en opgravingsdocumentatie</i>	Het depot van de provincie Antwerpen.
<i>Beheer en de plaats van de vondsten en stalen</i>	Het depot van de provincie Antwerpen.
<i>Projectcode</i>	2015/015
<i>Vindplaatsnaam</i>	Lier – Mechelsesteenweg 34-36
<i>Locatie met vermelding van provincie, gemeente, deelgemeente, plaats, toponiem en minimaal 4 xy-Lambertcoördinaten</i>	• Provincie: Antwerpen • Locatie: Lier • Plaats: Mechelsesteenweg 34-36 • x/y Lambert 72-coördinaten: – 163331, 202392 – 163404, 202323 – 163383, 202224 – 163317, 202286
<i>Kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer(s)</i>	Lier, afdeling 3, sectie F, Perce(e)l(en) : 276A3, 276X5, 276W5, 276N5, 276P5
<i>Kaart van het onderzoeksgebied op basis van de topografische kaart op schaal 1:10000</i>	Zie 4.1.1 Topografie
<i>Begin- en einddatum uitvoering onderzoek</i>	5 - 7 februari 2015
Omschrijving van de onderzoeksopdracht	
<i>Verwijzing naar de bijzondere voorwaarden, die zijn opgenomen in de vergunning</i>	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Lier, Mechelsesteenweg 34-36
<i>Omschrijving van de archeologische verwachtingen</i>	Vlak bij het onderzoeksgebied bevinden zich diverse resten uit de late middeleeuwen, nieuwe tijd en nieuwste tijd. Het gaat daarbij om resten van bewoning, verdediging en industrie. De nabijheid van eerdere vondsten wijst er op dat deze resten zich mogelijk verder buiten deze gebieden uitstrekken, naar de omringende terreinen en bijgevolg mogelijk ook naar dit onderzoeksterrein.
<i>Wetenschappelijke vraagstelling met betrekking tot het onderzoeksgebied</i>	De bedoeling van het onderzoek is het vaststellen van de eventuele aanwezige archeologische waarden en deze in relatie tot hun context te interpreteren en zo correct mogelijk te waarderen om de gevolgen van de geplande bedreiging te kunnen inschatten. Hieruit moet dan een advies voortvloeien met betrekking tot de volgende stappen. Dit kan het vrijgeven van de terreinen of de noodzaak van een eventueel vervolgonderzoek omvatten. Om een weloverwogen waardering te kunnen voorstellen, is een prospectie met ingreep in de bodem aangewezen.
<i>Doelen en wensen van de natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep van de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt</i>	Op het terrein wordt een woonproject met 120 appartementen en ondergrondse garages gerealiseerd. Dit impliceert dat het bestaande bodemarchief grondig verstoord zal worden.

<i>Eventuele randvoorwaarden</i>	Niet van toepassing
Eventuele raadpleging van specialisten	
<i>Omschrijving van de inbreng van specialisten als hun advies werd ingewonnen bij substantiële staalname voor specialistisch onderzoek</i>	Niet van toepassing
<i>Omschrijving van de inbreng van specialisten als zij betrokken worden bij de conservatie</i>	Niet van toepassing
<i>Omschrijving van de algemene wetenschappelijke adviezen door personen die buiten het project stonden</i>	Niet van toepassing

3 Projectgegevens en afbakening onderzoek

3.1 Afbakening studiegebied

Het projectgebied is gelegen in de provincie Antwerpen, stad Lier (Fig. 1). Het is volgens het gewestplan gelegen in recreatiegebieden (0400).

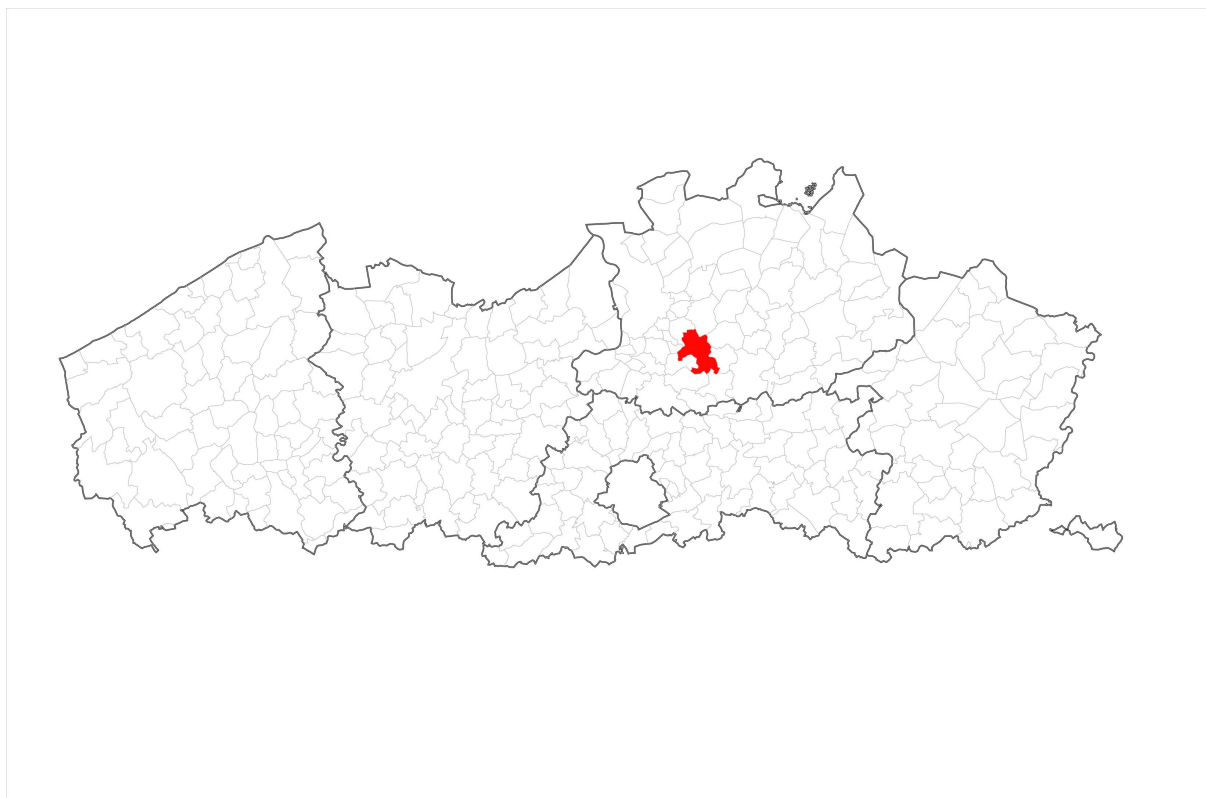

Fig. 1: Situeringsplan Lier

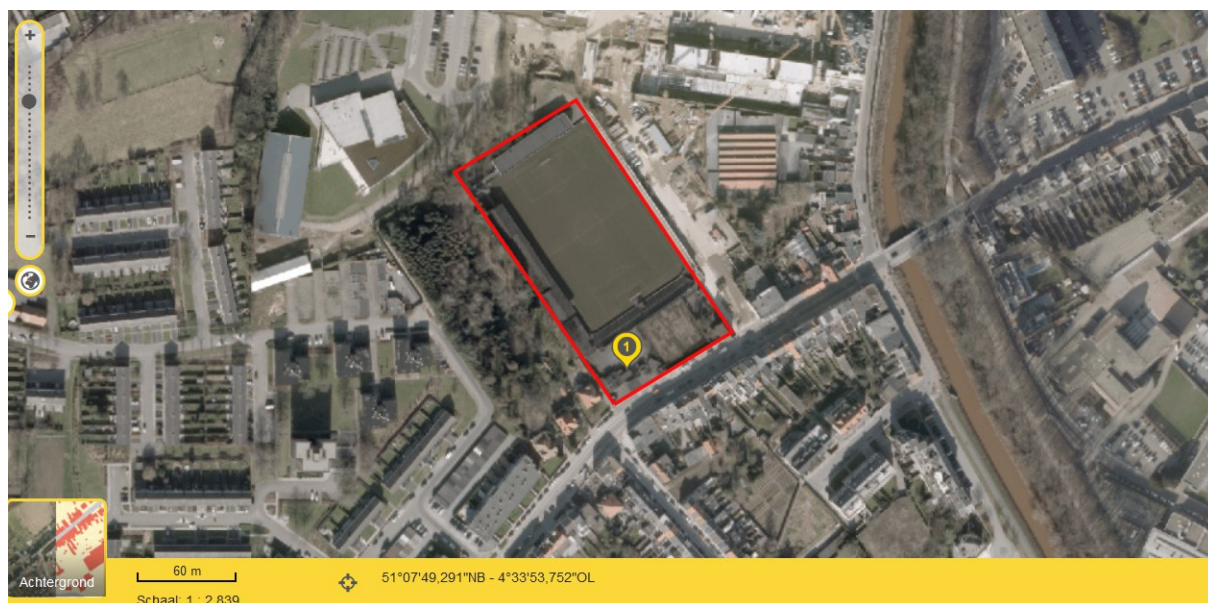

Fig. 2: Kleurenorthof (luchtfoto 2013) met een situering van het onderzoeksgebied (<http://www.geopunt.be/kaart>)

Het projectgebied (Fig. 2) is gelegen ten westen van het centrum van Lier, net buiten de stadsgracht en nabij de Mechelsepoort. Ten noorden van het onderzoeksgebied loopt de Boomlaarstraat, ten oosten de Baron Opsomerlaan, ten westen de David Tenierslaan en aangrenzend ten zuiden de Mechelsesteenweg.

3.2 Onderzoeksopdracht

De bedoeling van het onderzoek is het vaststellen van de eventuele aanwezige archeologische waarden en deze in relatie tot hun context te interpreteren en zo correct mogelijk te waarderen om de gevolgen van de geplande bedreiging te kunnen inschatten. Hieruit moet dan een advies voortvloeien met betrekking tot de volgende stappen. Dit kan het vrijgeven van de terreinen of de noodzaak van een eventueel vervolgonderzoek omvatten. Om een weloverwogen waardering te kunnen voorstellen, is een prospectie met ingreep in de bodem aangewezen.

Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Welke zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding? In hoeverre is de bodemopbouw intact? Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden
- Zijn er tekenen van erosie?
- Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
 - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 - Wat is de omvang?
 - Komen er oversnijdingen voor?
 - Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van de vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud *in situ*)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet *in situ* bewaard kunnen blijven:
 1. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 2. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?

- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

4 Beschrijving referentiesituatie

4.1 Landschappelijke context

4.1.1 Topografie

Op de topografische kaart is het gebied gelegen op een hoogte van 8,49 m TAW (Fig. 3).¹ Er zijn weinig hoogteverschillen op het terrein zelf waar te nemen. Het onderzoeksterrein bevindt zich op de zuidelijke flank van een zandrug.

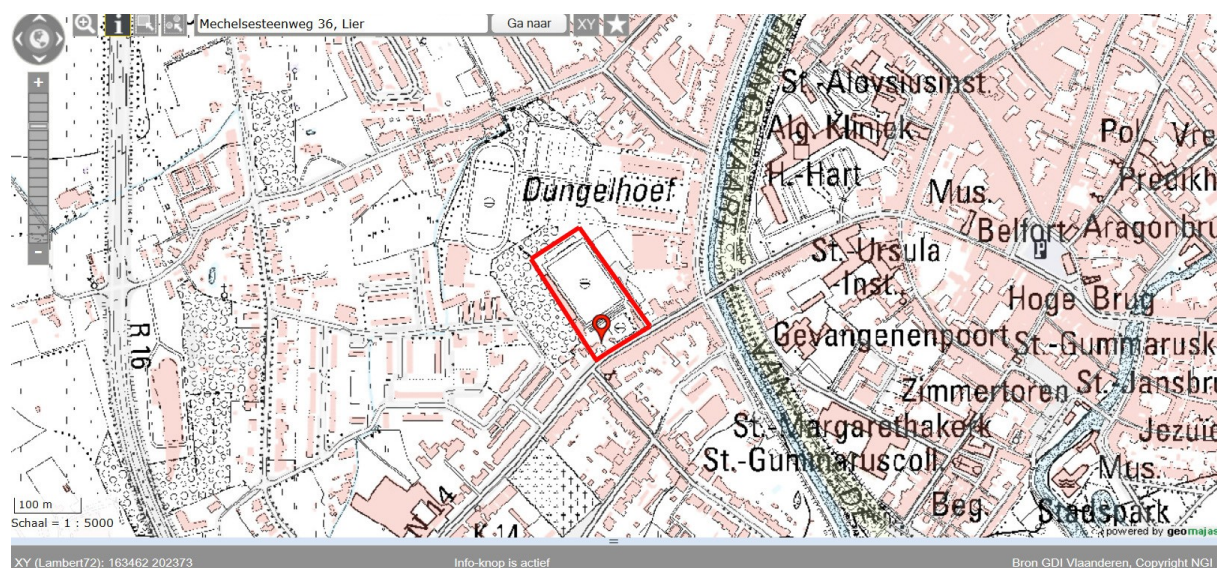

Fig. 3: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be/>)

4.1.2 Hydrografie

Het gebied is op hydrografisch vlak gelegen binnen het Netebekken, in de subhydrografische zone² Beneden Nete. Ten westen en ten noorden van het onderzoeksgebied loopt de Boomlaarloop. Ten oosten van het projectgebied loopt de Neteafleiding in Lier en de Netearm. Wat verder ten oosten van het projectgebied loopt de Kleine Nete en ten zuiden de Grote Nete (Fig. 4).

¹ <http://dov.vlaanderen.be>

² Subindeling van de bekkens

Fig. 4: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<http://www.geopunt.be/kaart/>)

4.1.3 Bodem

Het gebied is gelegen in de Zandstreek. De geologische ondergrond van het terrein bestaat uit het Lid van Putte (Pu), gekenmerkt door zwartgrijze klei, silthoudend, veel organisch materiaal.³

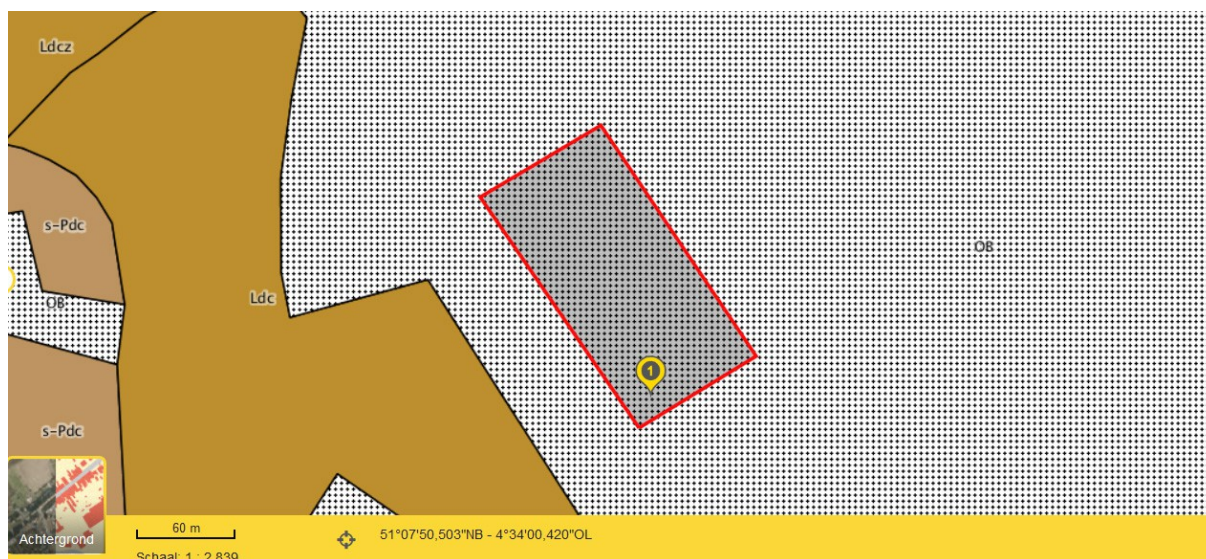

Fig. 5: Bodemkaart met situering van het onderzoeksgebied (<http://www.geopunt.be/kaart/>)

Het onderzoeksgebied is gelegen in bebouwde zones (OB). Ten westen van het projectgebied is de bodem aangegeven als een matig natte licht zandleemgrond met sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B horizont (Ldc, Fig. 5).⁴

De bodemopbouw op het terrein bestaat uit een A-horizont, die gelegen is op de C-horizont. Tussen beide bevond zich in veel gevallen een gebioturbeerde overgangszone. In het oostelijke deel van het terrein kon een onderscheid gezien worden in een jongere A1-horizont en een

³ <http://dov.vlaanderen.be>

⁴ <http://dov.vlaanderen.be>

oudere A2-horizont. Het noordelijke deel van het onderzoeksterrein bleek opgehoogd, om het te nivelleren voor een gebruik als voetbalveld.

Fig. 6: WP3PR1

Het archeologisch niveau bevindt zich op een diepte tussen 30 cm en 1,10 m onder het maaiveld, op een hoogte van 7,23 tot 7,75 m TAW.

4.2 Beschrijving gekende waarden

4.2.1 Historische gegevens

Op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), kan gezien worden dat het projectgebied gelegen is in landbouwgebied (Fig. 7) ten westen van de tweede stadsgracht en omwalling van Lier. Binnen deze omwalling is duidelijk wel bebouwing te zien. Op de Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp (1842-1879) is evenmin bebouwing aanwezig binnen het onderzoeksterrein (Fig. 8).

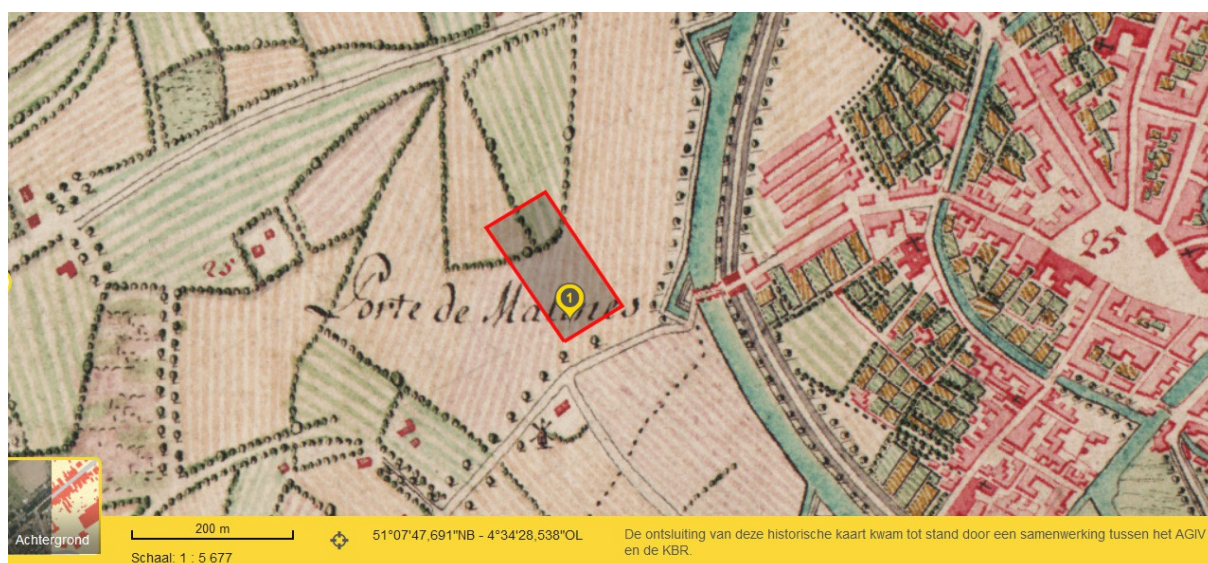

Fig. 7: Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden met situering van het onderzoeksgebied (<http://www.geopunt.be/kaart/>)

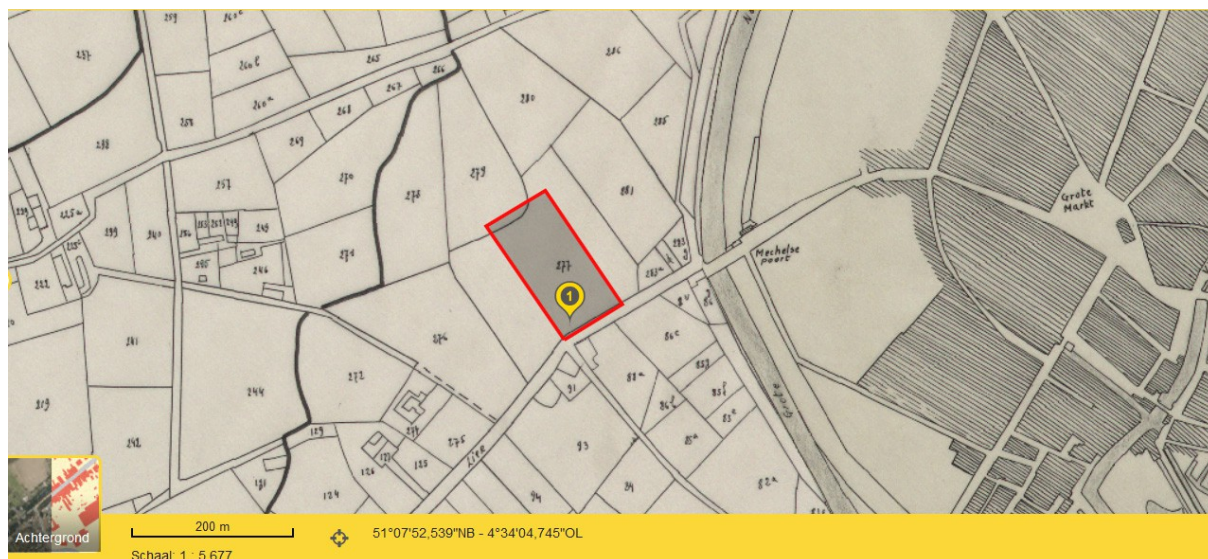

Fig. 8: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met situering van het onderzoeksgebied (<http://www.geopunt.be/kaart/>)

4.2.2 Archeologische voorkennis

Ten zuidwesten van het projectgebied zijn volgens de Centrale Archeologische Inventaris (Fig. 9) verschillende archeologische waarden aanwezig:

- CAI 103691: Op deze locatie (Lierse Molen 1) stond een molen uit de 18de eeuw waarvoor de Ferrariskaart als terminus ante quem dient.
- CAI 100527: Op deze locatie (Mechelsesteenweg 1) werd een timpaansteen uit 1612 gevonden.⁵

Fig. 9: Overzichtskarta CAI met aanduiding van het onderzoeksgebied (<http://geo.onroerenderfgoed.be/>)

5 S.N. 1999

Binnen de tweede stadsomwalling, ten oosten van het projectgebied, zijn volgens de archeologische inventaris volgende archeologische waarden aanwezig.

- CAI 100697: Op deze locatie (Kapucijnenvest II) werd bij een werfcontrole een nymphaeum uit de 19de eeuw aangetroffen.⁶
- CAI 100687: Op deze locatie (Kapucijnenvest I) werd bij een werfcontrole een structuur aangetroffen, waarvan aanvankelijk gedacht werd dat het om een toren of een deel van de stadsomwalling ging, maar het zou mogelijk gaan om de aanleg van een park zoals bijvoorbeeld een stadsfontein of een ijskelder.⁷
- CAI 159992: Op deze locatie (Florent Van Cauwenberghstraat II) werden bij archeologisch onderzoek een spijker, greppel en enkele paalsporen, mogelijk uit de Romeinse tijd. Er werd ook een gracht gevonden, evenals mogelijke resten van een brug of de Mechelse poort uit de late middeleeuwen of nieuwe tijd (14de-18de eeuw) en een scheidingsmuur of afwateringsgreppeltje uit de nieuwe tijd (17de eeuw).⁸
- CAI 159155: Op deze locatie (Mechelse Binnenpoort – Florent Van Cauwenberghstraat I) werden tijdens archeologisch en bouwhistorisch onderzoek twee muren van een middeleeuwse woning of van de Mechelse Binnenpoort vastgesteld uit de late middeleeuwen, een onderkelderde woning die dateert van na de sloop van de stadspoort (1783) en een alleenstaand huis uit de 20ste eeuw. Tevens werd een brede gracht gerelateerd aan de stadsomwalling aangetroffen, daterende uit de late middeleeuwen.⁹
- CAI 100999: Op deze locatie (Grote Markt I) werden bij archeologisch onderzoek drie marktplaatsniveaus en greppels uit de late middeleeuwen aangetroffen, waarvan een eerste ophoging dateert uit 1383, een tweede uit 1557 en een derde van na Wereldoorlog I. Tevens werd een afvallaag en een muur met natuurstenen parement gevonden uit de 14de eeuw, die nadien overwelfd werd en afgedekt met een kasseilaag in de 15de eeuw.¹⁰

Op basis van deze gegevens blijken zich vlak bij het onderzoeksgebied diverse resten uit de late middeleeuwen, nieuwe en nieuwste tijd te bevinden, evenals mogelijke resten uit de Romeinse tijd. Het gaat daarbij om resten van bewoning, verdediging en nijverheid. De nabijheid van eerdere vondsten wijst er op dat deze resten zich mogelijk verder buiten deze gebieden uitstrekken, naar de omringende terreinen en bijgevolg mogelijk ook naar dit onderzoeksterrein.

6 Verhaert 2005

7 Patrouille 2005

8 Reyns et al. 2012

9 Bruggeman/Reyns 2011

10 Sevenants 2008

5 Resultaten terreinonderzoek

5.1 Toegepaste methoden & technieken

De totale af te graven oppervlakte bedroeg minstens 12,5 % van het te prospecteren terrein, respectievelijk 10 % door middel van proefsleuven en 2,5 % door middel van kijkvensters en/of dwarsleuven. De bovengrond werd verwijderd tot op het archeologisch leesbare niveau, bepaald door de leidinggevende archeoloog.

Tijdens het onderzoek werd de methode van continue sleuven gebruikt:

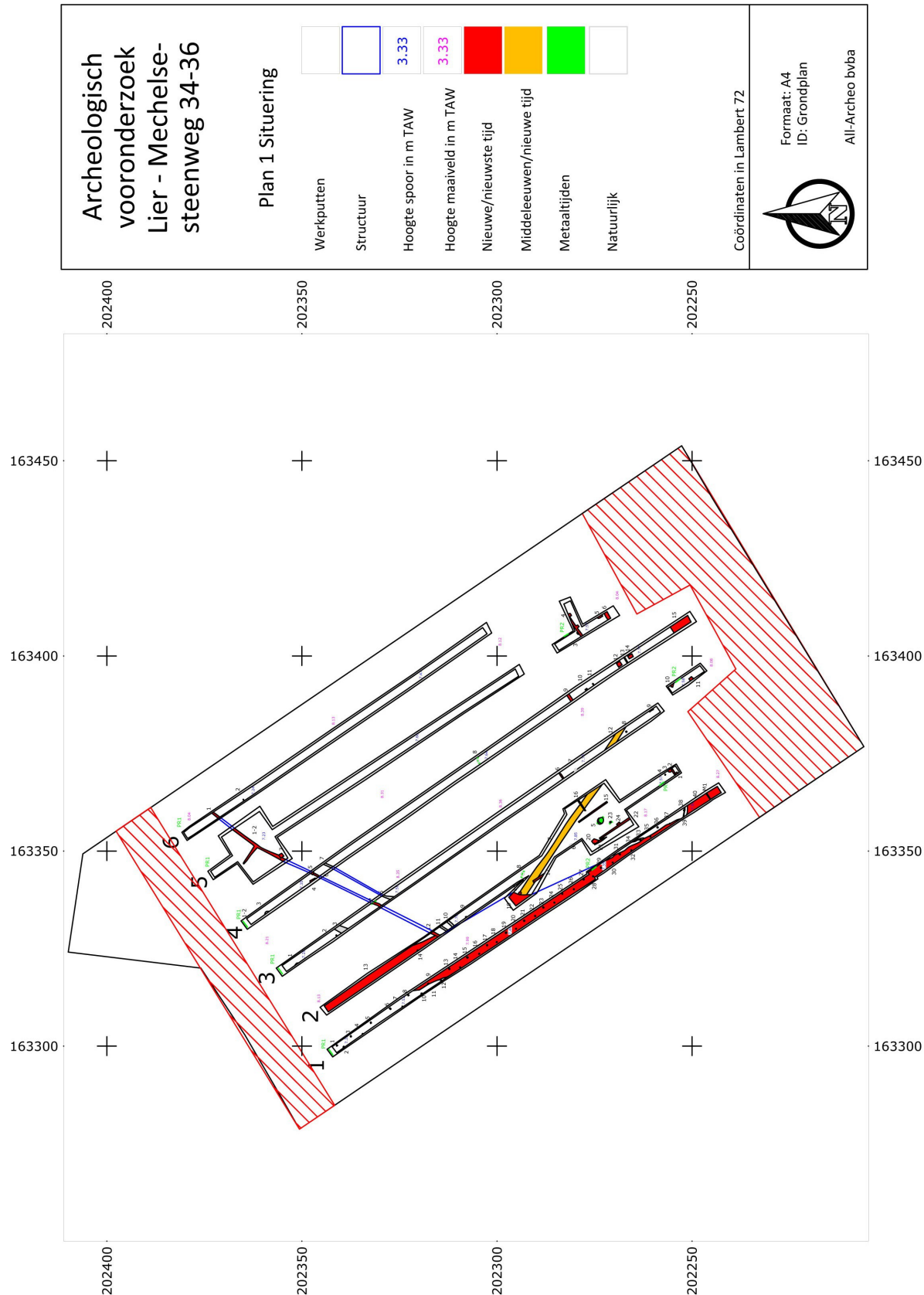
- parallelle proefsleuven ononderbroken over het volledige terrein;
- de afstand tussen de proefsleuven bedroeg niet meer dan 15 m (van middenpunt tot middenpunt);
- de minimale breedte van een sleuf was één graafbak breed, in dit geval 2 m.

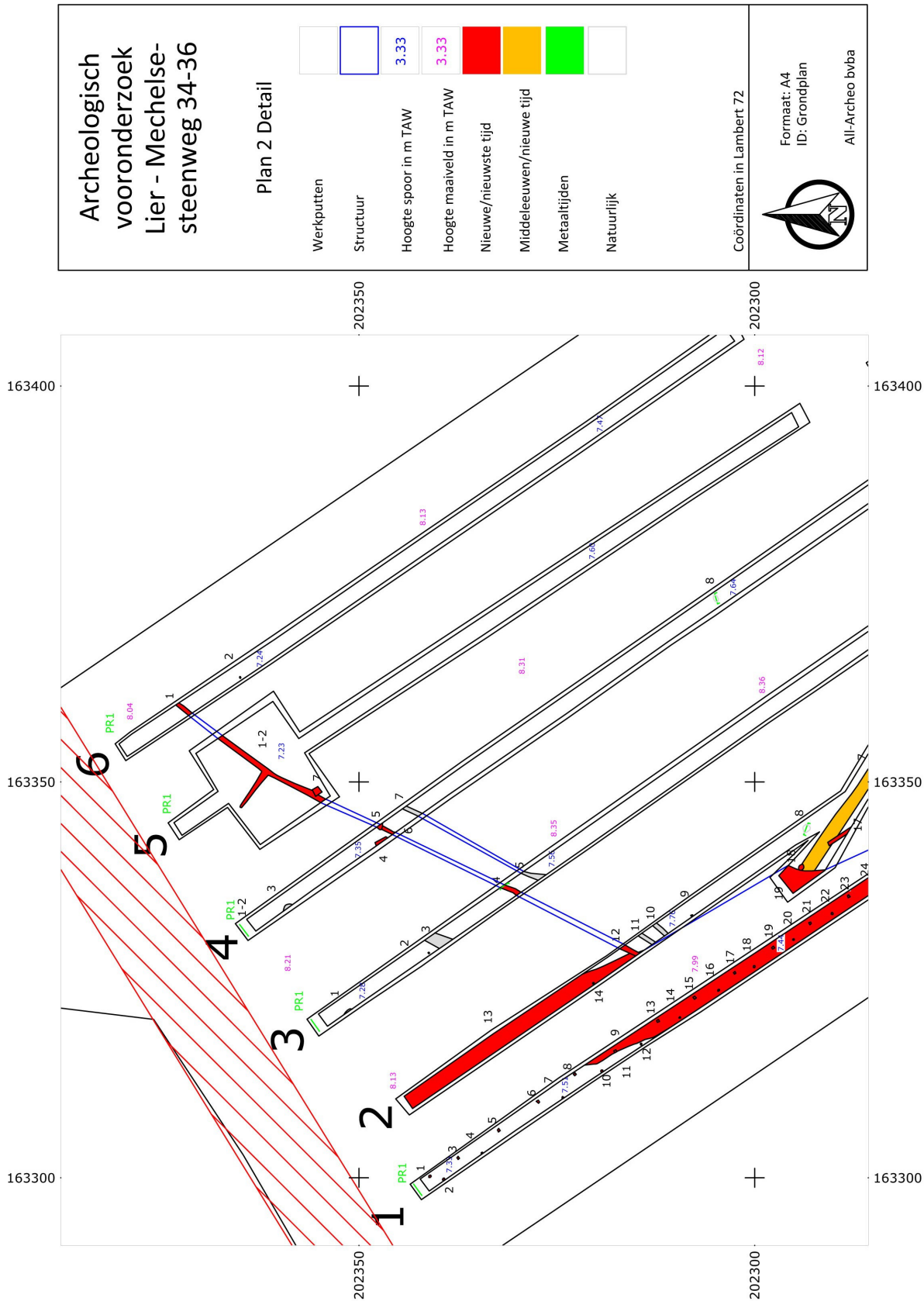
Alle sporen, werkputten en minstens één representatief bodemprofiel per werkput werden fotografisch vastgelegd. De profielen werden zo gekozen dat een overzicht verkregen werd van de bodemopbouw van het volledige onderzoeksgebied. Daarnaast werden alle hoofdmeetpunten, proefsleuven, vlakken, profielen, sporen en aanlegvondsten topografisch ingemeten.

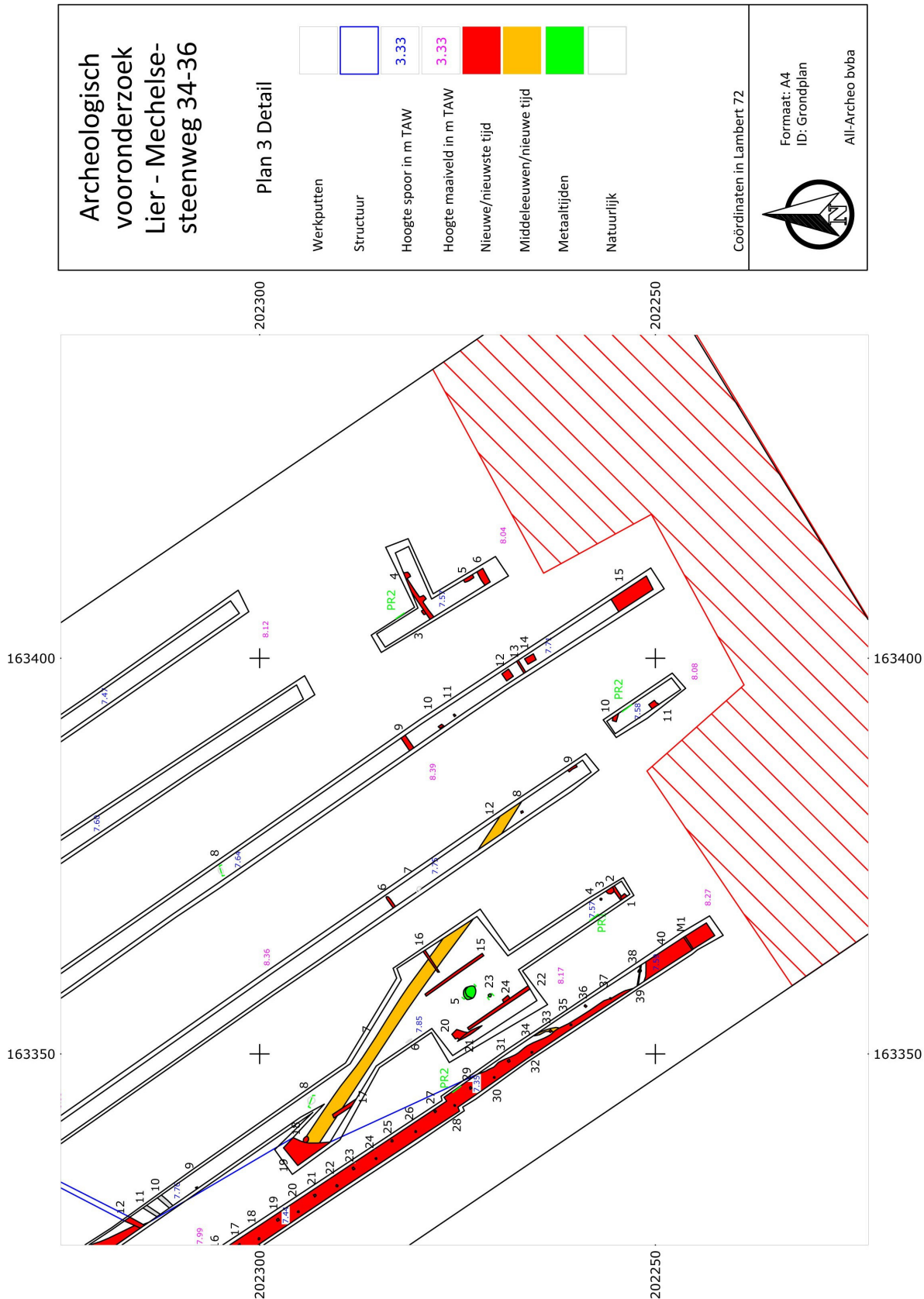
Het projectgebied omvat een oppervlakte van circa 1,6 ha (16336 m²). Het onderzoek geeft volgende getallen als resultaat:

- Onderzoekbare zone: 12852 m²
 - Te onderzoeken zone door middel van proefsleuven = 10 % of 1285 m²
 - Te onderzoeken zone door middel van kijkvensters en dwarsleuven = 2,5 % of 321 m²
- Onderzochte oppervlakte: 2460 m² = 15,06% van het onderzoeksterrein
 - Aantal aangelegde werkputten: 6 = 2004 m²
 - Aantal aangelegde kijkvensters en dwarsleuven: 3 = 456 m²

De niet onderzoekbare zone in het zuiden (2516 m²) is een zone die een tankstation en een woning omvat. De niet onderzoekbare zone in het noorden (968 m²) is een zone met een tribune.

5.2 Bespreking sporen

De bespreking van de sporen gebeurt volgens de functionele interpretatie van de sporen.

5.2.1 Greppels

WP1S9, WP2S13 en WP2S19 is een brede gracht met een lichte grijsbruine gevlekte vulling en een noord-zuid oriëntatie. De gracht heeft een gemiddelde breedte van 11 m. De gracht zelf is niet te zien op historisch kaartmateriaal, maar op de kaart van Ferraris is ten noorden van het onderzoeksterrein, in het verlengde van de gracht, wel een perceelsgrens te zien. Het is niet onwaarschijnlijk dat deze perceelsgrens doorliep. Op basis daarvan kan de gracht in de nieuwe tijd gesitueerd worden. Vondstmateriaal omvat twee wandfragmenten grijs aardewerk, een wandfragment Raeren steengoed, een wandfragment handgevormd aardewerk dat besmeten is en een ijzeren nagel. De vondsten wijzen op een datering in de late middeleeuwen tot nieuwe tijd. Het handgevormd aardewerk is vermoedelijk intrusief.

Fig. 13: WP1S9

Fig. 14: WP2S7

WP2S7 en WP3S12 vormen een tweede greppel. Deze greppel heeft eveneens een lichte grijsbruine gevlekte vulling, maar een noordwest-zuidoost oriëntatie. De greppel heeft een

gemiddelde breedte van 1,40 m. Vondstmateriaal omvat twee randfragmenten en een besmeten wandfragment handgevormd aardewerk. Daarnaast bestaat het vondstmateriaal nog uit een wandfragment grijs aardewerk en een fragment baksteen of dakpan. Deze wijzen op een datering in de middeleeuwen tot nieuwe tijd. Opnieuw lijkt hieruit besloten te kunnen worden dat het handgevormd aardewerk intrusief is.

WP2S12, WP3S4, WP4S6, WP5S1-2, WP6S1, WP2S10-11, WP3S5 en WP4S7 vormen enkele smalle, parallelle greppels. Opnieuw hebben ze een lichte grijsbruine gevlekte vulling. De greppels hebben een noordoost-zuidwest oriëntatie. De greppels bevatten geen vondstmateriaal. Op basis van stratigrafische relaties zijn de greppels te dateren in de nieuwe tot nieuwste tijd.

Fig. 15: WP3S4

5.2.2 Kuilen

Tijdens het onderzoek werden verschillende kuilen aangetroffen. Ze bevinden zich hoofdzakelijk in het zuiden, het westen en het noorden van het onderzoeksgebied. Ze hebben een lichte bruingrijze gevlekte vulling (bvb WP2S5) of een homogene donkergrijze vulling. Ze zijn hoofdzakelijk rechthoekig van vorm. Enkel WP2S3 en WP2S5 zijn rond van vorm. WP2S5 heeft een diameter van 1,78 m en een maximale bewaarde diepte van 65 cm.

Fig. 16: WP2S5

Fig. 17: Doorsnede van WP2S5

Op basis van de scherpe aflijning van de sporen en stratigrafische relaties zijn de meeste kuilen te dateren in de nieuwe tot nieuwste tijd. Enkel WP2S5 heeft een meer uitgeloogde vulling. Het vondstmateriaal uit WP2S5 bestaat uit een rand- en tien wandfragmenten handgevormd aardewerk. Vijf wandfragmenten zijn voorzien van kamstreekversiering. Twee wandfragmenten vertonen nagelindrukken op de schouder. De fragmenten behoren toe aan een lichte tot ruim gesloten hoge schaal of kom, met rompknik op of boven halve hoogte, te dateren in de vroege ijzertijd.¹¹ Omwille van deze datering in de vroege ijzertijd, werd rond het spoor een kijkvenster aangelegd. Dit leverde geen gerelateerde sporen op, behalve het paalspoor WP2S23 (zie verder).

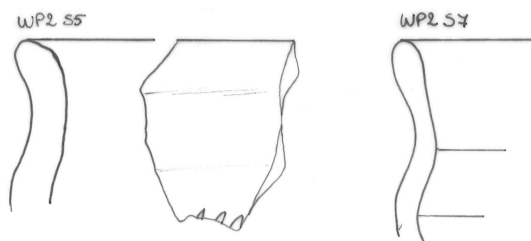

Fig. 18: Vondstmateriaal uit WP2S5 (links) en uit WP2S7 (rechts), schaal 1/2

Fig. 19: Kamstreekversiering op een scherf uit WP2S5

Binnen de groep van sporen die als kuil geïnterpreteerd is, zijn er een aantal kuilen te onderscheiden met een puinrijke vulling. Ze hebben een donkergrijze tot donkere bruingrijze gevlekte vulling en hebben een onregelmatige vorm. Het gaat om WP2S18, WP2S20, WP2S24, WP3S10 en WP4S5.

Fig. 20: WP2S24

¹¹ van den Broeke 2012, 60-61, type 33

5.2.3 Paalsporen

WP2S23 kwam reeds ter sprake in relatie tot de kuil WP2S5. WP2S23 is een rond paalspoor met een lichte grijsgele gevlekte vulling. Het spoor heeft een diameter van 37 cm en een maximale bewaarde diepte van 10 cm. Vondstmateriaal omvat een wandfragment handgevormd aardewerk, dat het spoor in de metaaltijden plaatst.

Fig. 21: WP2S23

Fig. 22: Doorsnede van WP2S23

De meeste paalsporen die aangetroffen werden, behoren toe aan een tribune die gestaan heeft in het westen van het onderzoeksterrein. Het gaat om ronde paalsporen met een homogene grijze, zandige vulling. Ze hebben een gemiddelde diameter van 24 cm.

Fig. 23: WP1S14, paalspoor tribune

Fig. 24: WP6S2

Overige paalsporen zijn erg beperkt. Ze zijn rond van vorm en hebben een donkere grijsgele gevlekte vulling, zoals WP6S2. Dit spoor heeft een diameter van 23 cm.

5.2.4 Muurresten

Tijdens het onderzoek werd één muur aangetroffen: WP1M1. De muur is opgebouwd uit bakstenen van 18x8x5 cm en gemetst in een staand verband, met cementmortel. De muur heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie en bevindt zich in het zuiden van het onderzoeksgebied, in een verstoorte zone (WP1S40, zie verder).

Fig. 25: WP1M1

5.2.5 Overige sporen

De overige sporen omvatten drainagesystemen, afvoerbuizen, verstoringen en een bandenspoor. Deze zijn allemaal te situeren in de nieuwe tot nieuwste tijd.

De drainagesystemen zijn WP2S15-17, WP2S22 en WP3S6. Ze zijn rechthoekig van vorm en hebben een puinrijke vulling. Ze zijn waarschijnlijk te relateren aan het gebruik van het terrein als voetbalveld.

De afvoerbuizen zijn WP2S2, WP4S9, WP4S13 en WP5S4. Ze bevinden zich allemaal in het zuiden van het onderzoeksgebied. WP2S21 werd geïnterpreteerd als bandenspoor.

De verstoorde zones werden geregistreerd als WP1S40, WP4S2 en WP4S15. WP1S40 en WP4S15 bevinden zich in het zuiden van het onderzoeksgebied, net zoals de afvoerbuizen. WP4S2 bevindt zich in het noorden van het onderzoeksgebied, ter hoogte van de tribune. Waarschijnlijk is de verstoring te relateren aan de aanleg van de tribune.

6 Antwoord onderzoeksvragen

Bij aanvang van het onderzoek werden onderzoeksvragen opgesteld, die beantwoord dienden te worden:

- Welke zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding? In hoeverre is de bodemopbouw intact? Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
 - De bodemopbouw op het terrein bestaat uit een A-horizont, die gelegen is op de C-horizont. Tussen beide bevond zich in veel gevallen een gebioturbeerde overgangszone. In het oostelijke deel van het terrein kon een onderscheid gezien worden in een jongere A1-horizont en een oudere A2-horizont. Het noordelijke deel van het onderzoeksterrein bleek opgehoogd, om het te nivelleren voor een gebruik als voetbalveld. Op zich is daardoor sprake van een intacte bodemopbouw.
- Zijn er tekenen van erosie?
 - Er zijn geen tekenen van erosie.
- Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?
 - Er is geen sprake van een begraven bodem.
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
 - De archeologische sporen werden waargenomen op de overgang tussen de A- en de C-horizont. Dit is tevens het niveau waarop de proefsleuven aangelegd werden.
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
 - Verspreid over het terrein werden verschillende sporen aangetroffen. De densiteit aan sporen is het grootst in het westen en neemt sterk af naar het oosten toe.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
 - De meeste sporen die geregistreerd werden, zijn antropogeen van aard. Ter evaluatie werden ook enkele natuurlijke sporen geregistreerd.
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
 - De bewaringstoestand van de sporen is goed te noemen. Dit blijkt uit de resterende bewaringsdiepte en is ook te relateren aan de eigenschappen van de bodem, die een goede bewaring van het bodemarchief mee heeft mogelijk gemaakt.
 - Een negatieve invloed op de bewaringstoestand van sporen die ouder zijn dan de late middeleeuwen of nieuwe tijd, is de aanwezigheid van een groot aantal bodemingrepen dat terug te leiden is tot de nieuwe en nieuwste tijd. Het is mogelijk dat bij deze bodemingrepen oudere sporen verstoord zijn. Hierop wijst misschien de aanwezigheid van handgevormd aardwerk in greppels uit de late middeleeuwen tot nieuwe tijd.
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
 - De sporen maken deel uit van structuren. In de eerste plaats zijn er verschillende greppels aangetroffen, die deel uitmaken van een percelleringsstructuur. Verder werd ter hoogte van werkput 1 een opeenvolging van paalsporen vastgesteld, die gerelateerd kan worden aan de aanwezigheid van een tribune. De structuren zijn te dateren in de nieuwe en nieuwste tijd.
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
 - De meeste sporen zijn te dateren in de late middeleeuwen tot nieuwe tijd en in de nieuwe tot nieuwste tijd. Veel sporen uit deze tweede periode zijn rechtstreeks te relateren aan het gebruik van het terrein als voetbalveld.
 - Oudere sporen werden eveneens aangetroffen, zij het slechts in beperkte mate. Vondstmateriaal lijkt aan te geven dat de sporen gedateerd mogen worden in de vroege ijzertijd.

- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
 - Enkel de sporen uit de ijzertijd zijn mogelijk te beschouwen als sporen van occupatie. Het gaat om een kuil en een paalspoor, die met zekerheid in de ijzertijd te plaatsen zijn. Deze twee sporen zijn echter te beperkt om met zekerheid te kunnen zeggen dat het gaat om occupatie en niet met zogenaamde 'randfenomenen'. Door de vele sporen uit de late middeleeuwen tot nieuwste tijd in deze zone, kunnen we niet zeggen of er meer sporen uit de ijzertijd aanwezig waren. Het sporenbestand laat bijgevolg niet toe uitspraken te doen over occupatie.
 - De sporen uit de late middeleeuwen tot nieuwste tijd maken deel uit van een percelleringssysteem en van de infrastructuur van het voetbalveld. Bijgevolg is hier geen sprake van occupatie.
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
 - Er zijn geen indicaties die kunnen wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting. Wel werden uit de late middeleeuwen tot nieuwste tijd resten aangetroffen van een percelleringssysteem. Deze kunnen echter ook als doel gehad hebben om verschillende akkers van elkaar te scheiden. Er zijn geen andere aanwijzingen die toelaten te spreken van een erf of een nederzetting.
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
 - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 - Wat is de omvang?
 - Komen er oversnijdingen voor?
 - Wat is het, geschatte, aantal individuen?
 - Er zijn geen indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten.
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?
 - Uit het hoofdstuk archeologische voorkennis blijkt dat in de nabije omgeving van het onderzoeksterrein nog geen resten uit de ijzertijd vastgesteld werden. In die zin zijn de resultaten van het uitgevoerde onderzoek te Lier, Mechelsesteenweg 34-36 erg belangrijk, voor onze kennis van ijzertijdresteren in Lier.
 - Voor resten uit de ijzertijd te Lier, moeten we al wat verder gaan kijken.
 - Door GATE (Ghent Archaeological Team) werd in Lier op de site 'Klaplaar' of Duwijck II een archeologische prospectie uitgevoerd. Hierbij werden verspreid over het terrein sporen en vondsten aangetroffen uit verschillende periodes. Het merendeel bestond uit ijzertijdsporen. Op basis van de vondsten kunnen ook enkele sporenconcentraties aan de Romeinse periode worden toegewezen. Verder werd ook zeker één volmiddeleeuwse waterput aangesneden.¹²
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen?
 - Er is geen bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen. De bodemopbouw laat zelfs toe te spreken van een goed bewaard bodemarchief. Vooral de vele bodemingrepen uit de late middeleeuwen tot nieuwste tijd zijn mogelijk nefast geweest voor eventuele oudere archeologische waarden die zich op het terrein bevonden hebben.
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
 - Als archeologische vindplaats kunnen de sporen uit de ijzertijd benoemd worden. Het gaat om een kuil en een paalspoor, wat erg beperkt is. Mogelijk bevonden zich meer gerelateerde sporen op het terrein, maar de vele bodemingrepen uit de late middeleeuwen tot nieuwste tijd laten niet toe hier verdere uitspraken over te doen.

12 Laloo *et al.* 2010: 9.

Omwille van de vele jongere bodemingrepen is sprake van een slechte bewaringstoestand.

- Wat is de waarde van de vastgestelde archeologische vindplaats?
 - Er kunnen geen verdere uitspraken gedaan kunnen worden over de sporen uit de ijzertijd. Mogelijk gaat het om zogenaamde 'randfenomenen', maar het kan ook gaan om resten van een erf of eventueel zelfs de rand van een nederzetting. De vele jongere bodemingrepen die plaatsvonden op het terrein laten niet toe hier verdere besluiten rond te trekken. Omwille daarvan ligt de waarde van de vastgestelde archeologische vindplaats er vooral in dat we weten dat zich op het terrein resten uit de ijzertijd bevinden. Verdere besluiten hieromtrent kunnen hoogst waarschijnlijk niet geformuleerd worden, omwille van de vele bodemingrepen.
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
 - De geplande ruimtelijke ontwikkeling zal de resterende archeologische waarden uit de ijzertijd verder verstoren.
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud *in situ*)?
 - De resterende informatiewaarde van de aangetroffen relevante archeologische resten, vragen niet om maatregelen in functie van een behoud *in situ*.
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet *in situ* bewaard kunnen blijven:
 1. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 2. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
 - De resterende informatiewaarde van de aangetroffen relevante archeologische resten is erg beperkt, omdat de ensemblewaarde van de resten sterk aangetast is door de jongere bodemingrepen die plaatsvonden op het terrein. In deze fase van het onderzoek kan zelfs geen uitspraak gedaan worden over de vraag of de resten te beschouwen zijn als zogenaamde 'randfenomenen', of toebehoord hebben aan een erf of zelfs de rand van een nederzetting. Omwille daarvan zal een vervolgonderzoek weinig nieuwe inzichten kunnen aanbrengen. Bijgevolg wordt de vrijgave van het terrein geadviseerd.
 - De belangrijkste informatiewaarde van de aangetroffen resten is de kennis die we hebben met betrekking tot de aanwezigheid van resten uit de ijzertijd op het terrein. Op basis daarvan kan tevens de verwachting geformuleerd worden dat resten op de ijzertijd zich mogelijk ook op andere percelen kunnen bevinden, die ten westen van het onderzoeksterrein gelegen zijn.
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
 - Niet van toepassing
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
 - Niet van toepassing

7 Bibliografie

7.1 Publicaties

Bruggeman, J./N. Reyns, 2011: *Bouwblokinventarisatie, werfbegeleiding en archeologisch vooronderzoek Lier – Florent Van Cauwenberghstraat*, Bornem (Rapporten All-Archeo bvba 020).

Laloo, P./J. Deconynck/W. Van Goidsenhoven/W. Beek, 2010: *Lier-Duwijck II. Rapportage van het archeologisch proefsleuvenonderzoek – 20 tot 29 september 2010, (Gate-rapport 10)*, onuitgegeven rapport.

Patrouille, E., 2005: Mondelinge informatie

Reyns, N./et al., 2012: *Archeologische opgraving Lier – Florent Van Cauwenberghstraat*, Bornem (Rapporten All-Archeo bvba 076).

Sevenants, W., 2008: *Archeologisch vooronderzoek Lier – Grote Markt 2008* (Verkenningsrapport Triharch 181).

van den Broeke, P.W., 2012: *Het handgevormde aardewerk uit de ijzertijd en de Romeinse tijd van Oss-Ussen. Studies naar typochronologie, technologie en herkomst*, doctoraatsthesis Universiteit Leiden.

Verhaert, A., 2005: Interne informatie

S.N., 1999: *Lier ondersteboven: archeologische vondsten in Lier en Koningshooikt*, Lier (Stad Lier (dienst archief en musea)), 28.

7.2 Websites

Agentschap voor geografische informatie Vlaanderen (2014)
<http://geo-vlaanderen.agiv.be/>

Centrale Archeologische Inventaris (2014)
<http://cai.erfgoed.net/cai/index.php>

Databank ondergrond Vlaanderen (2014)
<http://dov.vlaanderen.be>

Geopunt Vlaanderen (2014)
<http://www.geopunt.be/>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2014)
Vlaams instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE)
<http://www.onderzoeksbalans.be>

8 Bijlagen

8.1 Lijst van afkortingen

CAI	Centrale Archeologische Inventaris
TAW	Tweede Algemene Waterpassing
DHM	Digitaal hoogtemodel
WP	Werkput
S	Spoor
PR	Profiel

8.2 Glossarium

Ex situ	Tegenovergestelde van in situ.
Hydrografie	Beschrijving van de fysische eigenschappen van waterlichamen en het aangrenzende land.
In situ	Term gebruikt voor de aanduiding van archeologische resten die in dezelfde toestand worden teruggevonden als ze in het verleden door de mens zijn achtergelaten.
Off-site	Sporen die niet onmiddellijk aan een site kunnen toegewezen worden.
Onderzoeksgebied	Deel van het plangebied dat onderworpen is aan een archeologisch (voor)onderzoek.
Plangebied	Het terrein waarop een bodemverstorende activiteit wordt gepland of uitgevoerd.
Spijker	Bijgebouw dat dienst doet als opslagplaats.

8.3 Archeologische periodes

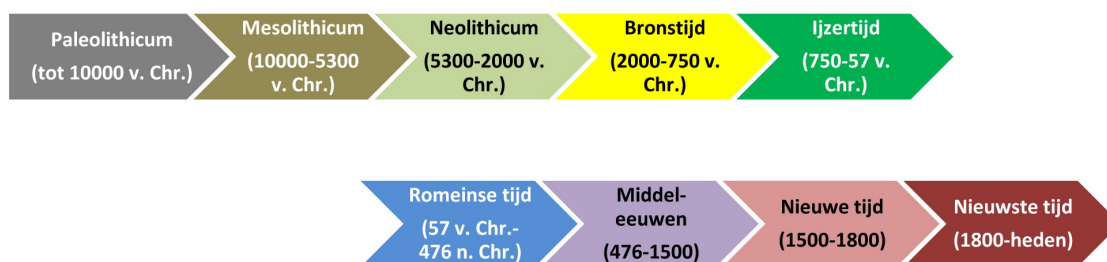

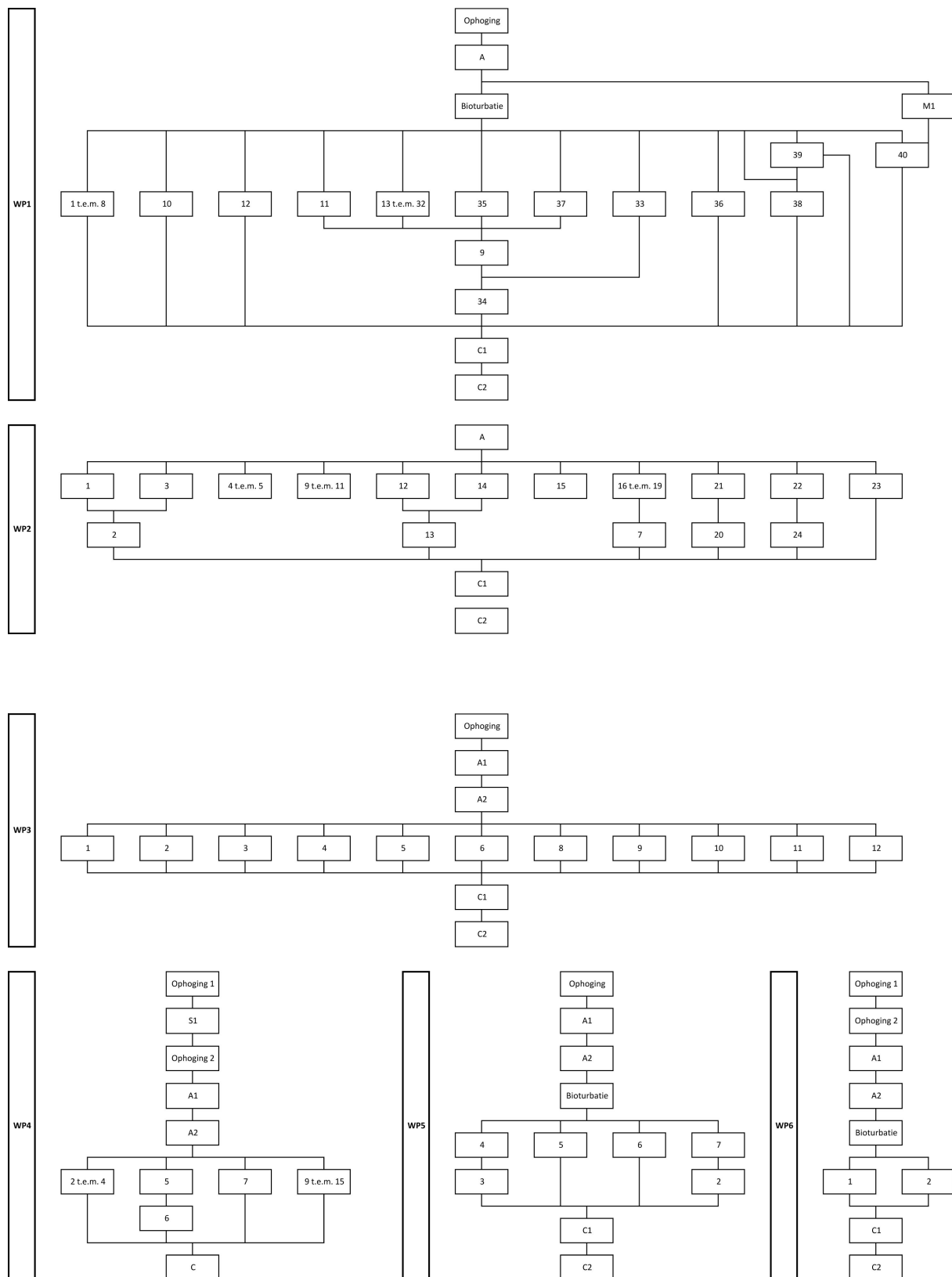
Fig. 26: Archeologische periodes

8.4 Plannen en tekeningen

Plan 1: Situering
 Plan 2: Detail
 Plan 3: Detail

Tekening 1: Profiel- en coupetekeningen

8.5 Harrismatrix

8.6 Sporenlijst

Werkput	Spoor	Kleur			Homogeen/ heterogeen	Vorm	Interpretatie
		Donker/ licht	Hoofdkle ur	Bijkleur			
1	1	licht	bruin	grijs	homogeen	rechthoekig	paalspoor
1	2	licht	bruin	grijs	homogeen	rechthoekig	paalspoor
1	3	licht	bruin	grijs	homogeen	rechthoekig	paalspoor
1	4	licht	bruin	grijs	homogeen	rechthoekig	paalspoor
1	5	licht	bruin	grijs	homogeen	rechthoekig	paalspoor
1	6	licht	bruin	grijs	homogeen	rechthoekig	paalspoor
1	7	licht	bruin	grijs	homogeen	rechthoekig	paalspoor
1	8	licht	bruin	grijs	homogeen	rechthoekig	paalspoor
1	9	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	gracht
1	10	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	11	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	12	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	13	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	14	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	15	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	16	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	17	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	18	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	19	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	20	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	21	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	22	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	23	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	24	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	25	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	26	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	27	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	28	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	29	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	30	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	31	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	32	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	33	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	34	licht	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	greppel
1	35	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	36	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	37	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	38	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	39	licht	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
1	40	licht	geel	grijs	gevekt	onregelmatig	verstoring
2	1	licht	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	kuil
2	2	donker	grijs	geel	gevekt	rechthoekig	insteek afvoerbu
2	3	donker	grijs	bruin	gevekt	rond	kuil

Werkput	Spoor	Kleur			Homogeen/ heterogeen	Vorm	Interpretatie
		Donker/ licht	Hoofdkleur	Bijkleur			
2	4	licht	bruin	grijs	homogeen	rechthoekig	paalspoor
2	5	licht	grijs	bruin	gevekt	rond	kuil
2	6	donker	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	natuurlijk
2	7	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
2	8	licht	grijs	bruin	gevekt	rond	natuurlijk
2	9	donker	grijs	bruin	gevekt	ovaal	paalspoor
2	10	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
2	11	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
2	12	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
2	13	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	gracht
2	14		bruin		homogeen	rond	paalspoor
2	15		grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	drainage
2	16		grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	drainage
2	17		grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	drainage
2	18	donker	bruin	grijs	gevekt	onregelmatig	kuil
2	19	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	gracht
2	20	donker	bruin	grijs	gevekt	onregelmatig	kuil
2	21	donker	grijs	geel	gevekt	rechthoekig	bandenspoor
2	22		grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	drainage
2	23	licht	grijs	geel	gevekt	rond	paalspoor
2	24	donker	grijs		homogeen	onregelmatig	kuil
3	1	donker	grijs		homogeen	rechthoekig	kuil
3	2	donker	grijs		gevekt	rechthoekig	paalspoor
3	3	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	kuil
3	4	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
3	5	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
3	6	donker	grijs		homogeen	onregelmatig	drainage
3	7	licht	bruin	grijs	gevekt	onregelmatig	natuurlijk
3	8	licht	bruin		homogeen	rechthoekig	paalspoor
3	9	donker	bruin	grijs	gevekt	onregelmatig	kuil
3	10	donker	bruin	geel	gevekt	onregelmatig	kuil
3	11	donker	bruin	grijs	gevekt	onregelmatig	kuil
3	12	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
4	1	donker	bruin	geel	gevekt	onregelmatig	paalspoor
4	2	licht	grijs	geel	gevekt	onregelmatig	compactie (verstoring)
4	3		grijs	geel	gevekt	onregelmatig	natuurlijk
4	4		bruin	geel	gevekt	onregelmatig	kuil
4	5	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	kuil
4	6	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
4	7	licht	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
4	8		bruin	grijs	gevekt	ovaal	natuurlijk
4	9	donker	zwart		homogeen	rechthoekig	afvoerbuiss
4	10	donker	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	kuil
4	11	licht	bruin	grijs	homogeen	rechthoekig	paalspoor
4	12	donker	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	kuil

Werkput	Spoor	Kleur			Homogeen/ heterogeen	Vorm	Interpretatie
		Donker/ licht	Hoofdkleur	Bijkleur			
4	13		grijs		homogeen	rechthoekig	afvoerbuis
4	14	donker	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	kuil
4	15	licht	bruin	geel	gevekt	rechthoekig	verstoring
5	1		grijs	bruin	homogeen	rechthoekig	greppel
5	2		grijs	bruin	homogeen	rechthoekig	greppel
5	3		grijs	geel	homogeen	onregelmatig	kuil
5	4	donker	grijs	geel	gevekt	rechthoekig	afvoerbuis
5	5	donker	grijs	geel	gevekt	rechthoekig	kuil
6	1		grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
6	2	donker	grijs	geel	gevekt	rond	paalspoor

8.7 Murenlijst

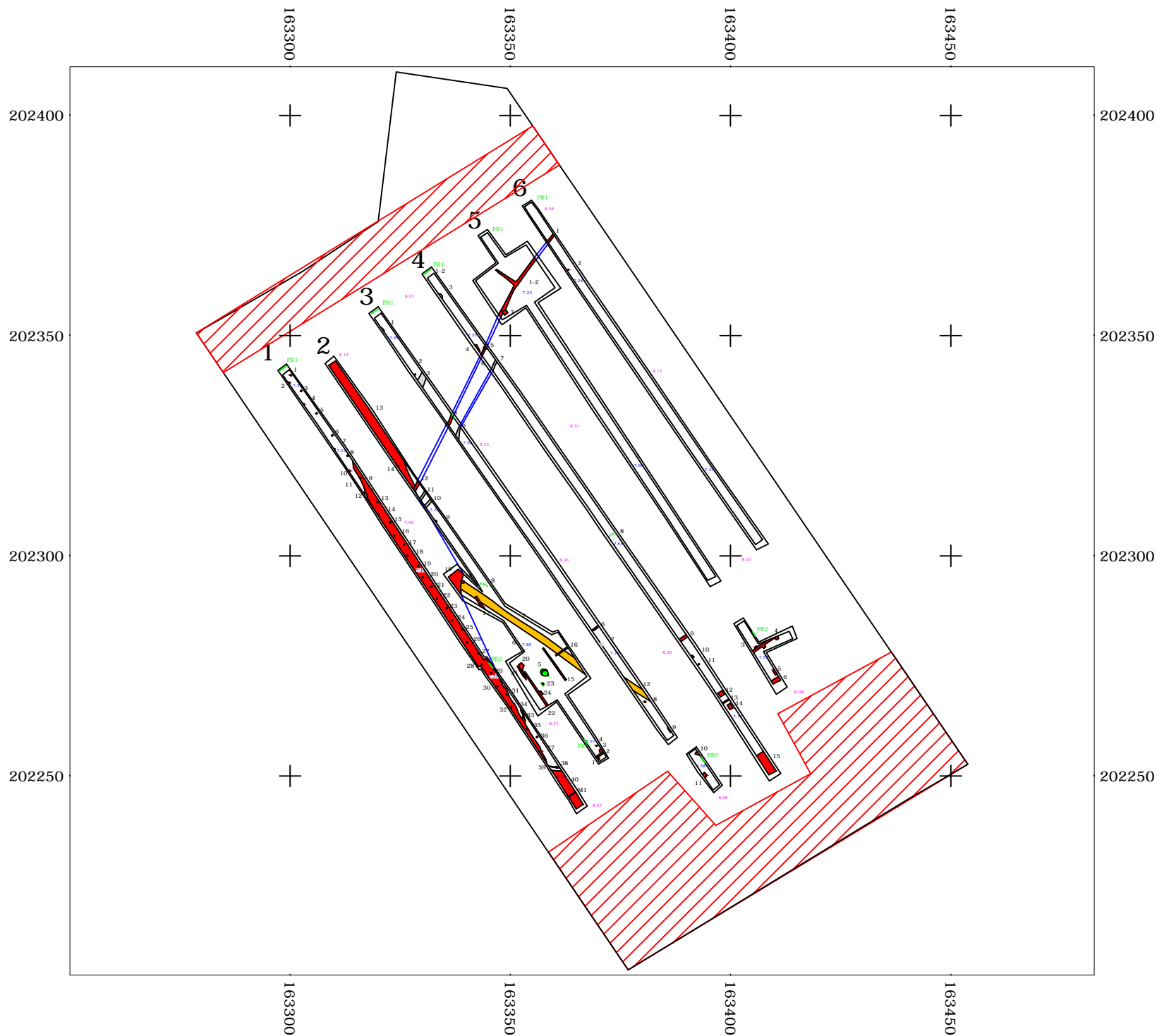
Werkput	Muur	Materiaal	Formaat (in cm)			Verband	Mortel				Opmerkingen	Interpretatie
			L	B	H		Hardheid	Samenstelling	Inclusies	Kleur		
1	1	baksteen	18	8	5	staand	zeer hard	cement mortel		grijs	40 cm hoog bewaard	fundering

8.8 Vondstenlijst

Vondstnr.	Locatie		Inzamelingsswijze	Aardewerk			Metaal			
	Werkput	Spoor		Vaatwerk	Bouwmetaal	Andere	Munt	Bouwmetaal	Gebruiksvoorwerp	Andere
V01	1	9	Vlak	3				1		
V02	2	5	Coupe	7						
V03	2	5	Vlak	2						
V04	2	7	Vlak	4	1					
V05	2	13	Vlak	1						
V06	2	23	Vlak	1						
AV1	2	AV1	Vlak	1						

8.9 CD-rom

Inventarislijsten van het gerecupereerde vondstenmateriaal, van de sporen met beschrijving, van alle tekeningen en van alle foto's zijn digitaal beschikbaar. Dit is tevens het geval voor het dagboek, de foto's, de plannen en tekeningen.

Archeologisch vooronderzoek Lier - Mechelse- steenweg 34-36

Plan 1 Situering

Werkputten

Structuur

Hoogte spoor in m TAW

3.33

Hoogte maaiveld in m TAW

3.33

Nieuwe/nieuwste tijd

Middeleeuwen/nieuwe tijd

Metaaltijden

Natuurlijk

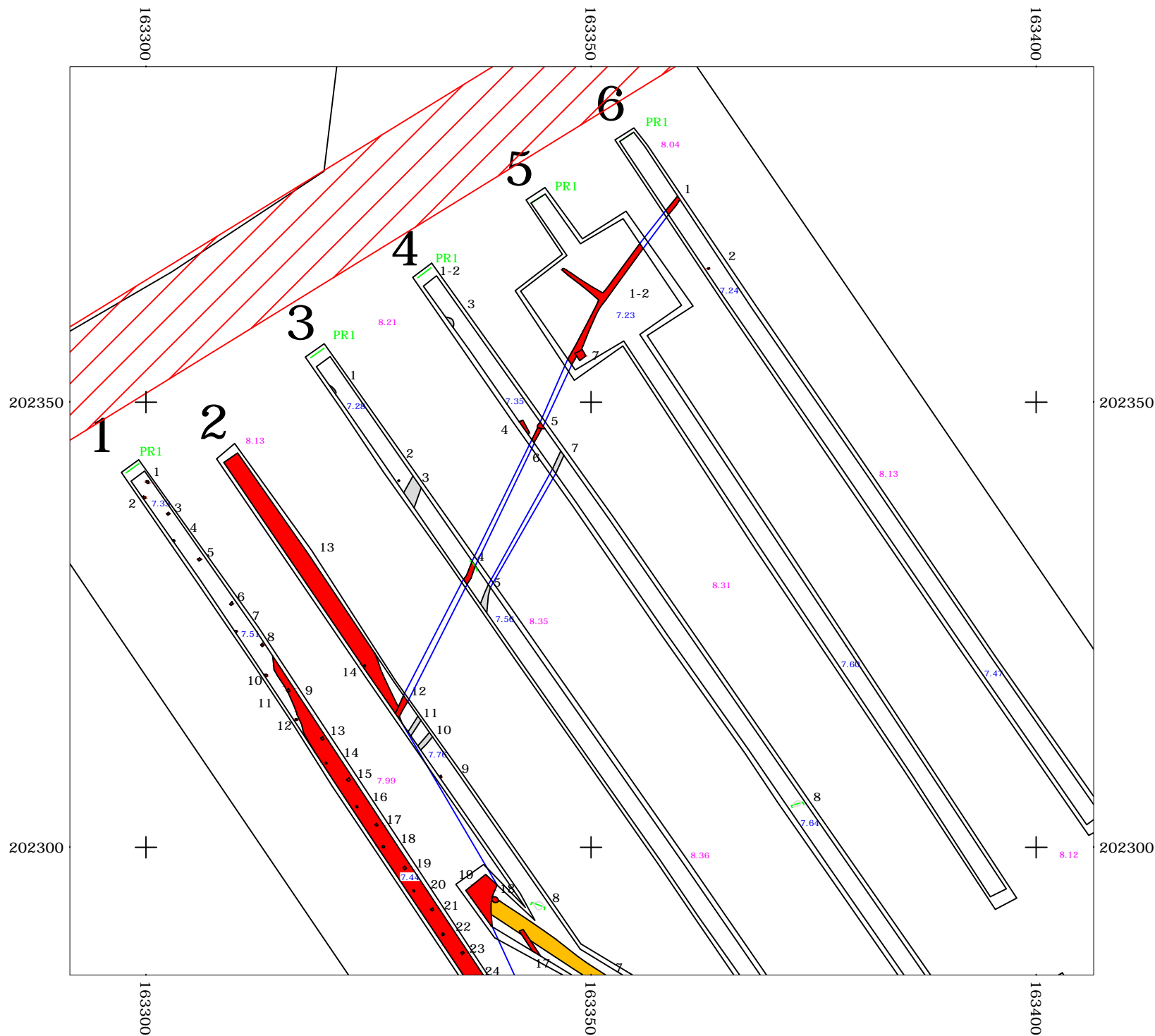

Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

Archeologisch vooronderzoek Lier - Mechelse- steenweg 34-36

Plan 2 Detail

Werkputten

Structuur

Hoogte spoor in m TAW

Hoogte maaiveld in m TAW

Nieuwe/nieuwste tijd

Middeleeuwen/nieuwe tijd

Metaaltijden

Natuurlijk

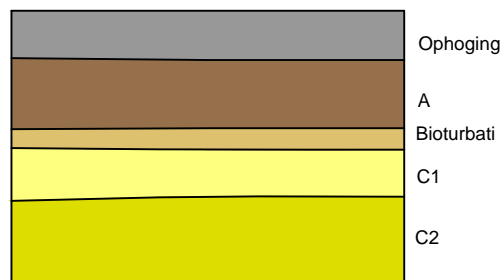
Coördinaten in Lambert 72

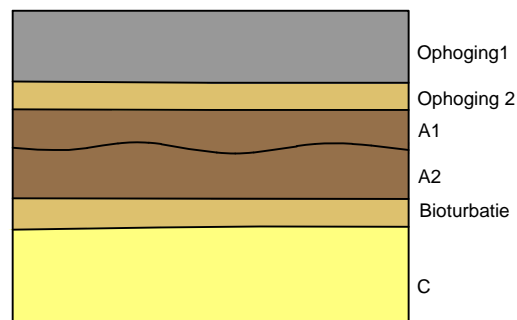
Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

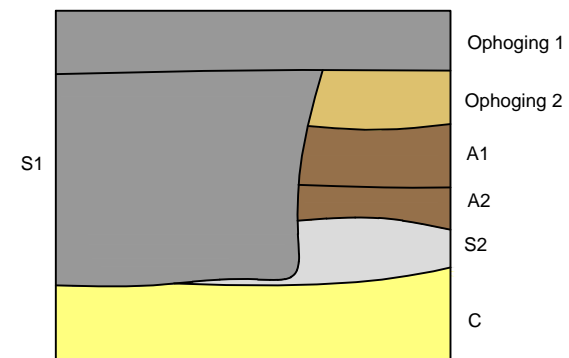
WP1PR1

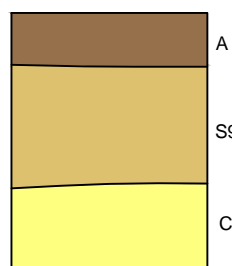
WP3PR1

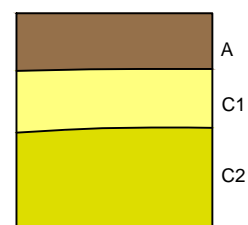
WP4PR1

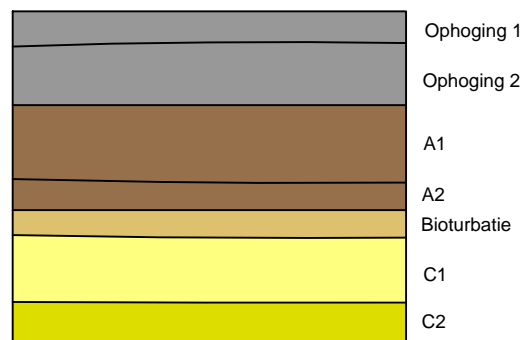
WP1PR2

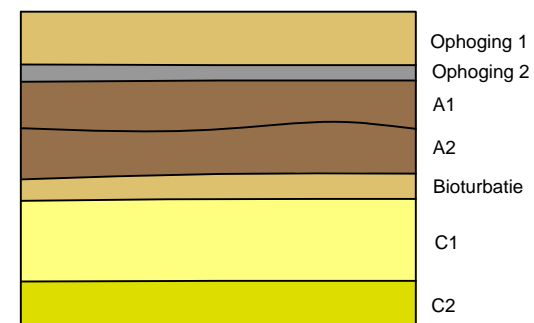
WP2PR1

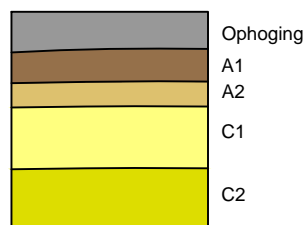
WP5PR1

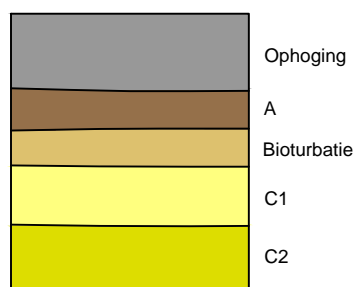
WP6PR1

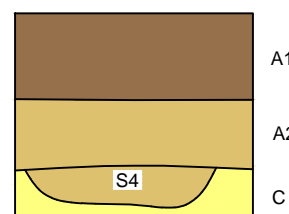
WP3PR2

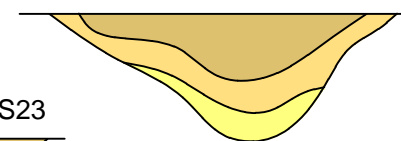
WP5PR2

WP3S4

WP2S5

WP2S23

1 m